

ปัญหาการเลือกตั้งท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562¹

พรชนัญ พิมพ์พาท²

ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นส่วนหนึ่งในสามส่วนของการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกิจของท้องถิ่นและเกิดความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชนหน้าที่พลเมือง อันจะนำไปสู่การปกครองในตนเองในที่สุด จึงกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีอำนาจอิสระในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ในหมวดที่ 14 ตั้งแต่มาตรา 249 ถึงมาตรา 254 บัญญัติให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง โดยบังคับให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ตามพระราชบัญญัติแผนกำหนดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมุ่งสู่การปฏิรูปทางการเมืองทั้งระบบ เพื่อการลดการรวมศูนย์อำนาจรัฐและกระจายอำนาจสู่ประชาชน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้สะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นกลไกในการทำหน้าที่แทนรัฐบาล เพื่อเป็นการเพิ่มบทบาทและความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้มาจากกระบวนการการเลือกตั้งที่เรียกว่าการเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจจะเป็นผู้กำหนดผู้แทนหรือตัวบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของตน เพื่อใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์เพื่อมุ่งหมายการเข้าถึงการ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการเลือกตั้งท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุขสมัย สุทธิบดี และคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์พิเศษปัญญา สุทธิบดี และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บริการจัดการจากภาครัฐอย่างเสมอภาค รวมทั้งก่อให้เกิดผลในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น

ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่มีการปฏิบัติในระบบการเมือง ระบบการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อการแก้ไขปัญหาทั้งระบบขจัดการทุจริต สร้างเสถียรภาพทางการเมือง สร้าง และส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กรทางการเมืองและความเข้าใจของประชาชนต่อระบบการเลือกตั้ง แม้ว่าปัจจุบันจะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ซึ่งบัญญัติให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย แต่ก็ยังคงมีปัญหาที่ต้องศึกษาต่อไป

จากการศึกษาเห็นว่า ปัญหาการเลือกตั้งท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ยังคงมีประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดข้อกังขาขึ้นเกี่ยวกับการบัญญัติกฎหมายในบางมาตราที่มีการบังคับใช้ในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ของผู้ศึกษาเพื่อต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 และทำการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายของประเทศไทยเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้สามารถนำไปใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นของปัญหาที่ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่งปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา 42

ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ แต่ในสภาพสังคมปัจจุบันยอมเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนทุกคนจะทำหน้าที่ปกครองประเทศพร้อม ๆ กัน จึงมีความจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่แทนตน และประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้แทนซึ่งใช้อำนาจแทนตนได้โดยเลือกผู้ที่ตนเห็นว่าบุคคลนั้นเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมตามแนวทางที่ตนต้องการ ซึ่งพิจารณาจากนโยบายของผู้สมัครหรือพรรคของผู้สมัครโดยการไปใช้สิทธิตามมาตรา 50(7) “ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ” แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อเป็นการแสดงความคิดเห็นผ่านการลงคะแนนเสียงต่อการเลือกผู้แทนที่จะมาทำงานให้ประชาชน และเป็นการแสดงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักของระบอบประชาธิปไตย รวมถึงจะเป็นการช่วยป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งไม่ให้ผู้อื่นมาสวมสิทธิแทนเราได้ แต่เนื่องจากประเทศไทยมีการเลือกตั้งหลายระดับตั้งแต่ระดับหมู่บ้านไปจนถึงระดับชาติซึ่งแต่ละระดับล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น แต่เมื่อพิจารณาถึงการเลือกตั้งในระดับตำบล หรือการเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องเป็นพลเมืองซึ่งอาศัยอยู่ในเขตปกครองท้องถิ่น กฎหมายพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กลับบัญญัติจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิของตนตามมาตรา 42 โดยมีสาระสำคัญคือ หากผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมีเหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ แม้ว่าตามรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้การเลือกตั้งถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญและให้ใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างอิสระของคนไทย จึงเป็นประเด็นปัญหาว่า การที่กฎหมายบัญญัติให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ แต่หากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษาเห็นว่าในกรณีนี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นข้อจำกัดของเสรีภาพที่แฝงอยู่โดยตรรกะของกฎหมายตามหลักการแห่งการจำกัดสิทธิ อีกทั้งเป็นการเพิ่มภาระให้ประชาชน ซึ่งขัดกับหลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้นย่อมกระทำได้ แต่ต้องไม่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้ที่ถูกจำกัดสิทธิด้วยหากตรวบใดที่รัฐยังปกครองโดยมีการรวมศูนย์ให้ความเจริญกระจุกตัวกันอยู่แบบนี้อยู่ไม่เป็นธรรมกับราษฎรที่จะบังคับให้พวกเขาต้องปฏิบัติตามโดยใช้กฎหมายบังคับและหากพิจารณาถึงความจำเป็นของผู้มีสิทธิแล้วย่อมถือเป็นภาระที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ในต่างจังหวัดได้อพยพจากภูมิลำเนาของตนเพื่อไปประกอบอาชีพและหารายได้เลี้ยงครอบครัวในเขตนิคมอุตสาหกรรมและในตัวเมืองใหญ่เพิ่มมากขึ้น ทำให้โอกาสที่จะกลับบ้านเกิดเพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อให้แก่บุคคลกลุ่มนั้นไม่น้อย ทั้งค่าใช้จ่ายที่จะต้องเพิ่มขึ้น จากการเดินทาง ค่าขาดงาน ค่าเสียเวลา และอื่น ๆ อีกทั้งผู้มีสิทธิส่วนใหญ่ก็ต่างไม่ได้รู้จักบุคคลผู้สมัครเลือกตั้งในเขตของตนอย่างถ่องแท้ ว่าบุคคลดังกล่าวมีพฤติกรรมอย่างไร สมควรเป็นผู้แทนของตนหรือไม่

ทั้งนี้หากกฎหมายกำหนดให้การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นเพียงแค่สิทธิของประชาชนที่จะต้องไปใช้ ก็จะต้องส่งผลให้ประชาชนได้ใช้สิทธิของตนตามหลักการสิทธิประการหนึ่ง ที่ว่าสิทธิจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าของสิทธิที่จะเลือกใช้สิทธิ สิทธิจะเป็นการรับรองให้เจ้าของสิทธิมี “อำนาจ” สามารถ “ใช้” สิทธินั้นได้ หรืออาจจะไม่ใช้สิทธินั้นได้ตามเจตจำนงของเจ้าของสิทธิ และแม้ว่ารัฐจะสามารถตรากฎหมายขึ้นจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่ทว่า รัฐย่อมไม่สามารถตัดหรือเพิกถอนสิทธิและเสรีภาพไปด้วยได้

ประเด็นที่สองจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามมาตรา 45 และมาตรา 45/1 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2562

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ปรับปรุงแก้ไขฉบับล่าสุด (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้พิจารณาจำนวนที่นั่งและระบบการเลือกตั้ง เมื่อจะต้องจัดการเลือกตั้งท้องถิ่นแต่ละประเภท แต่ละแห่ง โดยกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภา

ท้องถิ่นที่จะต้องเลือกตั้ง วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง คุณสมบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร และเมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 45 ประกอบกับมาตรา 45/1 ไว้ว่า สำหรับการเลือกตั้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนจะได้เลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง และเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 1 คน โดยใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง และให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เท่ากับจำนวนหมู่บ้านหรืออย่างน้อยให้มีจำนวน 6 คน ซึ่งแต่เดิมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 กำหนดให้หมู่บ้านละ 2 คน และกำหนดให้หมู่บ้านขนาดเล็กที่มีประชากรไม่ถึง 25 คน ไม่มีสมาชิกอบต.ให้ไปรวมเลือกตั้งกับหมู่บ้านที่ติดกัน เมื่อพิจารณาตรา 45 ประกอบกับมาตรา 45/1 ฉบับล่าสุดนี้แล้วกลับพบ กฎหมายได้ลดจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลลง เหลือหมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งอาจจะส่งผลให้การดูแลประชาชนในท้องถิ่นอาจไม่ทั่วถึง ทำให้อำนาจในการตัดสินใจตกอยู่ที่บุคคลเพียงคนเดียว อาจทำให้เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตได้ง่าย เนื่องจากไม่ได้มีการถ่วงดุลอำนาจในการบริหารและการตัดสินใจซึ่งขัดกับหลักการกระจายอำนาจ เพราะเจตนารมณ์การกระจายอำนาจเป็นการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากภาครัฐส่วนกลางให้แก่องค์กรอื่น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐส่วนภูมิภาค องค์กรอิสระ องค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน โดยเฉพาะภาคประชาชนไปดำเนินการแทน เนื่องจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ถือเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง เพื่อให้ท้องถิ่นได้มีการบริหารจัดการในพื้นที่ของตนได้ครอบคลุมทุกท้องที่ เพื่อการตอบสนองความต้องการของคนในท้องที่และท้องถิ่นให้ได้รับการบริการจากภาครัฐได้อย่างเสมอภาค ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าจำนวนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะเข้ามาทำหน้าที่เพื่อดูแลประชาชนในท้องถิ่นนั้นก็ย่อมมีความสำคัญยิ่ง และจะต้องสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจและมุ่งเน้นการรับฟังปัญหาและบริการให้กับประชาชนและให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมได้อย่างทั่วถึงและเสมอภาคและเข้าถึงประชาชนได้ทุกท้องที่

ประเด็นที่สามปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามตรา 26

การเลือกตั้งเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะต้องเป็นผู้ดูแลและจัดการบริหารการเลือกตั้ง โดยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้นจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 3 คน ซึ่งมีคุณสมบัติที่กฎหมายกำหนดแห่งพระราชบัญญัตินี้ตามข้อ 31 และตามข้อ 32 ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ.ศ. 2562 ประกอบกับหลักกฎหมายตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กฎหมายได้บัญญัติให้ บุคคลผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการ

การเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากบุคคลหลากหลายอาชีพ จึงกลายเป็นประเด็นที่สำคัญว่าเมื่อบุคคลที่ถูกเลือกมาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่ได้มาจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งแล้วนั้น อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้ เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่การตรวจสอบและให้ความเห็นชอบในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ.ศ. 2562 ข้อ 31 ก็ชี้ชัดอยู่แล้วว่าให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งให้มีหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 27

ดังนั้น หากมีการแต่งตั้งบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากคณะกรรมการเลือกตั้งโดยตรงก็จะทำให้เกิดความสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรมในการเลือกตั้งได้มากกว่า เนื่องจากเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดว่าต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในการเลือกตั้งมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากการศึกษาปัญหาการเลือกตั้งท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา 42

เห็นควร ยกเลิกความในมาตรา 40 และมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562

และควรเพิ่ม มาตรา 39/1 “ในการเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นเป็น “สิทธิ” ที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนไทย ที่จะต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ”

2. ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามมาตรา 45 และมาตรา 45/1 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562

แก้ไขมาตรา 45 เป็น

มาตรา 45 “สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนประชากรในหมู่บ้านไม่เกิน 200 คน ให้มีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน ในกรณีที่มีจำนวนประชากรในหมู่บ้านเกิน 200 คนขึ้นไป ให้มีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในกรณีที่ต้องการบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีที่ต้องการบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง”

และให้ยกเลิกมาตรา 45/1

3. ปัญหาเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามตรา 26

แก้ไข มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เป็น

“ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นเขตเลือกตั้ง หรือในเขตอำเภอท้องที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี”

และแก้ไข ข้อ 31(2) แห่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เป็น

“เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนสามคน โดยแต่งตั้งจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดที่เป็นเขตเลือกตั้ง หรือในเขตอำเภอท้องที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี โดยใช้ชื่อว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ (ระบุประเภทและชื่อเทศบาล)” หรือ “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเมืองพัทยา” หรือ “คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบล (ระบุชื่อตำบล)” แล้วแต่กรณี”

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด. 2542.
- ชัชวาล สุขหล้า. **คู่มือประชาชน: เลือกตั้ง อบต..** พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. กรกฎาคม 2562.
- ชนม์พิชญ์ เทพแก้ว. “การจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น ลาออกก่อนครบวาระใช้สิทธิลาออกโดยไม่สุจริต.” วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นกรินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. **ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน. 2546.
- ปรมิ หล้าล้ำ. “ปัญหาการเลือกตั้งล่วงหน้า: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมายไทย.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชานิติศาสตร์. คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2556.
- เสาวลักษณ์ ปิติ. “แนวทางในการหารูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย: ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมของสภาองค์กรชุมชนในการบริหารกิจการท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2556.
- แสงระวี สวัสดิบุตร. “ปัญหาที่เกิดจากการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.